

Att leda och handleda didaktiska processer 7,5 hp
Kurskod: 9KPA08
Period 1, veckorna 4-13, vt 2019

<https://liu.se/studieinfo/kurs/9kpa08/vt-2019>

Kurskod: 9KPA08

Vt 2019

Innehåll

Förord	3
Mål	3
Kursens upplägg	4
Kursträff 1 31/1: Kommunikation och ledarskap.....	4
Kursuppgifter inför den 26-27/2.....	5
Kursträff 2, 26-27/2: Ledarskap, handledning och observation	6
Kursuppgifter inför den 18-19/3.....	6
Kursträff 3, 18-19/3: Analys av ledarskap och handledning i undervisningen.....	8
Examination: Skriftlig hemtentamen (STN1, 6,5 hp, U-VG)	8
Förväntade studieresultat som ska examineras:.....	8
Examinationsuppgift.....	9
Inlämning av examinationsuppgift	9
Bedömningsgrunder för hemtentamen.....	10
Kursutvärdering	11
Policy rörande fusk och plagiat	11
Vad händer vid fusk?	13
Bilaga 1: Flödesschema	14
Bilaga 2: Litteraturlista	17
Bilaga 3: Ämnesdidaktiker	19
Ämnesdidaktiker i KPU/VAL/ULV vt-19	19

Förord

Kursen *Att leda och handleda didaktiska processer* inom kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) till ämneslärare (7-9 och gymnasieskolan) vid Linköpings universitet, är en kurs med fokus på ledarskap och kommunikation. I kursen är ambitionen att ge en orientering kring kommunikation, ledarskap och handledning som begrepp och fenomen, forskning- och verksamhetsområde samt kring de utmaningar som lärare möter i dagens grundskola och gymnasieskola i relation till dessa fenomen.

Kursen bygger på tre generella begrepp: ***kommunikation, ledarskap och handledning***. Kännetecknande för kommunikation är /.../ ömsesidighet i överföring av information mellan människor/.../ genom språk och koder för kommunikation /.../ (NE). Ledarskap kännetecknas av ledning av arbete och grupprocesser i klassrummet samt tydlighet i kommunikationen av ämnekunskaper/färdigheter. Handledningen karakteriseras i sin tur av ett dialogiskt samtalsmöte som syftar till att individen får stöd och vägledning i sitt arbete. Mötet sker oftast mellan två eller några få individer och skiljer sig därför i formen från ledarskap i klassrummet.

I kursen behandlas lärares ledarskap i förhållande till elevernas kunskapsutveckling och lärande. Utifrån en skolkontext presenteras och diskuteras skilda perspektiv på ledarskap. Olika ledarskapsstilar och strategier för ledning och handledning av lärprocesser i undervisningssituationer studeras och diskuteras i förhållande till det egna ämnesområdet. Kursen behandlar också lärares hantering av frirummet, skolans ramfaktorer och elevernas inflytande över centrala undervisningsfrågor.

Mål

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- beskriva, analysera och kritiskt granska lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska processer.
- kritiskt granska det egna ledarskapet i förhållande till skolans ramfaktorer och elevers lärande och kunskapsutveckling med observation som metod.
- beskriva och kritiskt granska strategier för handledning av elevers lärande och kunskapsutveckling inom det egna ämnesområdet.
- beskriva och identifiera kommunikationsmönster mellan lärare och elev.

Utifrån kursplanens mål är nedanstående termer och begrepp centrala i kursen och du förväntas diskutera och problematisera dessa i syfte att utveckla ett professionellt yrkesspråk.

Ledarskap
Handledning
Kommunikation
Retorik
Elevmedverkan
Lärares frirum
Skolans ramfaktorer

Kontaktuppgifter

Kursansvarig: Anja Thorsten anja.thorsten@liu.se, 013-28 13 64

Medverkande lärare i kursen: Camilla Prytz camilla.prytz@liu.se 013-28 17 31

Kursadministratör: Maria Lorin maria.lorin@liu.se 013- 28 20 79

Programansvarig: Ingrid Olsson, ingrid.olsson@liu.se 013-28 44 71

Kursmentor: Åsa Howchin Wallén asa.howchin-wallen@liu.se

Kursens upplägg

Kursen organiseras i ett antal föreläsningar och seminarier, genom litteraturstudier och i arbete med kursuppgifter, både självständigt och i grupp. Seminarierna baseras på studentens förberedelser som att studera litteraturen och genomföra uppgifterna. Till varje seminarietillfälle ska studenten förbereda kursuppgifter som utgörs av både individuella och gruppgemensamma bearbetningar av kursinnehållet. Dessa uppgifter följs upp och diskuteras vid seminarierna. Dessa bearbetningar betraktas som en förutsättning för lärandet och för att aktivt kunna bidra till seminariers innehåll.

För att fördjupa diskussionerna på ett kvalitativt sätt utgår våra träffar från att samtliga studerande är väl förberedda genom att ha läst relevant litteratur, bearbetat kursuppgifterna samt att alla deltar aktivt vid seminarietillfället. I flödesschemat som finns bifogat i slutet står information om vilken litteratur som ska läsas och vilka uppgifter som ska göras till respektive kurstillfälle. ***Tänk därför på att införskaffa kurslitteraturen i tid, så att du kan läsa i den takt som beskrivs i flödesschemat.***

Genom den nätbaserade lärplattformen *LISAM* sker en del av kurskommunikationen som den studerande ges möjlighet att medverka i tillsammans med kurskamrater och lärare. Via denna plattform ges även fortlöpande information under kursen och det är därför viktigt att den studerande regelbundet använder plattformen. Där finns även aktuella kursdokument som kursplan, studiehandledning med mera i Lisam.

Kursen *examineras* i en skriftlig individuell *hemtentamen* i slutet av kursen.se vidare under rubriken Examination.

I kursen ingår 5 campusförlagda dagar. Till dessa förväntas ni göra några kursuppgifter. Dessa uppgifter beskrivs nedan. Detaljerat schema för de campusförlagda dagarna ser ni i flödesschemat som finns som bilaga.

Kursträff 1 31/1: Kommunikation och ledarskap

Vid detta tillfälle ges en introduktion till kursen och kursuppgifterna samt en föreläsning om kommunikation och retorik och en om ledarskap.

Förberedelse: Läs studiehandledningen samt Gunnarsson (2012) och Jensen (2012).

Kursuppgifter inför den 26-27/2

Inför träffen i februari ska du enskilt och i grupp göra fyra uppgifter. De utgår från följande litteratur: Berg, Sundh Wede (2012, Gunnarsson (2012), Jensen (2012), Lauvås & Handal (2008) samt styrdokument.

Kursuppgift 1: Planera undervisning – Avatarer

Detta är en gruppuppgift där ni ska planera en del av en lektion tillsammans. Syftet med kursuppgiften är att praktiskt få öva på att planera och genomföra undervisning. Tänk er följande scenario:

Du är lärare i en åk 7. För att tjäna pengar så vill din mentorsklass ordna ett disco. Som lärare ska du berätta för klassen att de har fått tillåtelse från rektorn att låna skolans lokaler, vilket gör att planeringen av discot kan börja.

Er grupp ska planera hur läraren ska göra när hen möter sin klass och hur läraren ska leda eleverna i arbetet med planeringen av discot. När ni gör er planering tar ni hjälp av litteraturen och egna erfarenheter. Tänk på ledarstil, frågetyper, elevmedverkan mm. Ni ska också välja ut en person som vid seminariet ska genomföra lektionen tillsammans med simulerade skolelever. I simulering deltar fem skolelever (i form av avatarer). Detta kommer att ske den 27/2.

Kursuppgift 2: Begreppsanalys - ledarskap

Syftet med uppgiften är att utveckla kunskaper om teorier och perspektiv rörande begreppet *ledarskap* samt hur ledarskap relateras till aktuella styrdokument och till undervisningens didaktiska och sociala processer.

Individuellt ska du analysera vad ledarskap innebär och koppla det till undervisningens didaktiska och sociala processer. Med utgångspunkt i ovanstående reflekterar du över din egen och eventuellt andras syn, t ex författarnas, på ledarskap i relation till elevinflytande, styrdokument och lärarroll. Utgå från dina tidigare kunskaper och erfarenheter, kurslitteraturen, föreläsningar, läroplaner och Skolverkets Allmänna råd.

Skriv en text på ca 500 ord som **läggs in på Lisam** i mappen Samarbetsyta, kursuppgift 2 **senast den 18 februari**. Referera till relevant kurslitteratur enligt vedertaget referenssystem.

I grupp ska ni skapa en Powerpointpresentation om det tilldelade kapitlet i Stensmos bok om ledarskap och redovisa kapitlet inför hela studentgruppen, tid till förfogande är 15 min. Tänk på att applicera retorikkunskaper i presentation. **Powerpointpresentationen** laddar ni upp på Lisam senast **den 28 februari**.

Kursuppgift 3: Formulera frågor

Syftet med kursuppgift 1 är att få insikt om frågandets betydelse för lärande. Utgå från kurslitteraturen och dina egna erfarenheter om kommunikation, ledarskap, handledning och elevinflytande, och formulera några skriftliga frågor som du vill diskutera på seminariet. Var beredd på att kort introducera frågorna och motivera varför du valt dessa frågor (intresse, problemområde, erfarenheter etc.).

Kursuppgift 4: Ämnesdidaktisk uppgift

Ämnesdidaktiken organiseras som ett stråk genom hela utbildningen. Det innebär att det i de flesta kurser finns ett ämnesdidaktiskt inslag i form av en kursuppgift och ett seminarium. Kursuppgifterna anknyter till kurserna på olika sätt och innehållet kan variera mellan era olika ämnen. Du som har flera ämnen väljer själv i vilket av ämnena du önskar genomföra det ämnesdidaktiska inslaget i varje kurs. Information om den ämnesdidaktiska uppgiften samt vilka förberedelser som ska göras inför seminariet finns i ämnesmappar under Kursdokument i Lisam. I schemat för kursen framgår när det ämnesdidaktiska seminariet äger rum. I bilaga 3 ser du vilka de ämnesdidaktiska lärarna är.

Om du får förhinder och inte kan delta i seminariet förväntas du ändå genomföra kursuppgiften och en kompletterande uppgift som du får av din ämnesdidaktiker. Om du inte kan komma på det ämnesdidaktiska seminariet anmäler du detta till din ämnesdidaktiker.

Om du av någon anledning inte genomför den ämnesdidaktiska uppgiften inom ramen för den tid kursen genomförs skall uppgiften skickas via mail till ämnesdidaktikern. Glöm ej att ange kurskod och år.

Det ämnesdidaktiska kursmålet i kursen 9KPA08 lyder:

- beskriva, analysera och kritiskt granska lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska processer.

MRE1: Seminarium med skriftligt underlag, ämnesdidaktik 1 hp, U-G

Övrig förberedelse inför kursträffen: Fundera över observationsschema till uppgift 5:

Börja fundera på hur du skulle kunna observera ditt eget ledarskap och ditt kommunikationsmönster i klassrummet. Skapa gärna ett preliminärt observationsschema (se instruktioner under kursuppgift 5). Ta med dina tankar till seminariet den 27/2.

Kursträff 2, 26-27/2: Ledarskap, handledning och observation

Vid denna kursträff ges en föreläsning om handledning. Dessutom kommer grupperna att presentera Stensmo. Ni kommer också att få träning i att observera, diskutera runt ledarskap samt delta i praktiska övningar i undervisning tillsammans med simulerade elever.

Kursuppgifter inför den 18-19/3

Inför träffen den 18-19 mars ska du göra två uppgifter som är relaterade till att filma och analysera din egen undervisning. Du ska också påbörja förberedelser inför examinationsuppgiften.

Kursuppgift 5: Filminspelning och analys av en sekvens av din inspelade lektion

Syftet med kursuppgiften är att utveckla dina kunskaper om handledning och ledarskapsstrategier och hur kommunikation kan användas i utövande av ledarskap i klassrummet. Syftet med uppgiften är således att kunna se och identifiera ditt eget *kommunikationsmönster och dina handledar- och ledarskapsstrategier* i en klassrumssituation.

Uppgiften innebär att du under din VFU-period ska **filma dig själv i en undervisningssituation**. Du ska sedan analysera dig själv utifrån ledarskapsstrategier/stilar och kommunikationsmönster.

Före filminspelningen: Fundera hur du kan *organisera och genomföra* en filminspelning av en av dina lektioner/delar av lektionen. Tänk på att *be* elevgruppen om lov i god tid, gärna skriftligt. Om dina elever är underåriga så behöver du be vårdnadshavaren om lov att få filma deras barn. Om någon/några inte vill vara med på bild kan du rikta kameran under inspelningen så att denna elev/dessa elever inte kommer med i bild. Du kan organisera elevernas sittplatser/ståplatser så att de som inte vill vara med inte kommer med i bilden.

Filminspelning: När du genomför din lektion ska du *spela in hela lektionen eller delar av den*. Använd så enkel teknik som möjligt – t ex filma med datorns kamera eller fråga någon på skolan om det finns en filmkamera med stativ på skolan. Rikta kameran i första hand mot dig själv men gärna så att även eleverna hörs så att du kan analysera kommunikationsmönster.

Observera att det är bra att göra en kort provfilmning först, då vet du om du får med det som är avsikten.

Efter: Spara din film på ett lämpligt sätt. Analysera filmen med hjälp av begrepp och teorier från kurslitteraturen. Nedanstående observations- och analystabell (Tabell 1) är ett exempel på hur du kan organisera din filmanalys. Du kan inspireras av denna tabell, men gör då en egen variant där du använder begrepp från kurslitteraturen. I exemplet utgår delen om kommunikation från annan litteratur än Jensen och Gunnarsson (2012). Om du gör en liknande tabell kan du vid behov också skapa egna underkategorier.

Tabell1: Ett exempel på en analystabell för filmsekvenser.

Position I filmen tid	Kommunikation		Handledning			Ledarskap					Beskrivning Transkription av yttrande	Kommentarer och reflektioner		
	Icke- verbal	Frågor	Förhållningssätt i relation till eleverna			Variant enl Berg, Sund och Wede (2012) s148- 150								
			Inkluderande	Exkluderande	Öppna	Slutna	Förmedlande	Vägledande/ stöttande	Reflekterande	Formell			Rationell	Psykologisk
1:02								X					”...xxxx...”	xxxx.

Källa: en tidigare students analystabell. Tillåtelse att använda från studenten.

Skriv en individuell reflekterande text med utgångspunkt i de insikter filmanalysen gett dig. Skicka med din analysmodell som bilaga. Omfång ca 1000 ord. Du kan ta hjälp av nedanstående text *Reflektion på olika nivåer* när du skriver din egen reflektion. Den skriftliga reflektionen läggs in på Lisam under mappen Samarbetsyta, kursuppgift 5 **senast den 12/3**.

Reflektioner på olika nivåer Hatton och Smith (1995) beskriver fyra olika nivåer av reflektioner:

Nivå 1: Beskrivande, inte reflekterande. Du beskriver händelser och ditt agerande i en specifik situation.

Nivå 2: Beskrivande reflektion utifrån personliga åsikter som förklarar bakomliggande orsaker till agerandet. I en reflektion på den andra nivån skriver du om dina egna åsikter om varför du tänker eller gör som du gör och du ska dessutom försöka förklara orsakerna bakom hur du tänker eller hur du agerar.

Nivå 3: Inre reflektiv dialog som undersöker bakomliggande orsaker och även resonerar kring alternativa lösningar och vilka konsekvenser de skulle kunna få.

På den tredje nivån ska du försöka reflektera kring alternativa lösningar och andra sätt att tänka eller agera men också fundera på vad du tror händer om du agerar annorlunda.

Nivå 4: Kritisk reflektion som tar hänsyn till ett bredare perspektiv, till exempel vad gäller effekten av ditt agerande på andra personer, eller ur ett samhällsperspektiv.

Den fjärde nivån kräver alltså att du lyfter blicken och funderar på frågan i ett lite större sammanhang och du lämnar med andra ord individperspektivet och antar istället ett grupp- eller till och med ett samhällsperspektiv.

Referenser: Hatton, S. & Smith, D. (1995). Reflection in teacher education: towards definition and implementation. *Teaching & Teacher Education*, Vol. 11, No. 1, pp.33-49.

Påbörja förberedelse inför examinationsuppgiften:

Sök efter en vetenskaplig artikel

Leta upp en relevant *internationell vetenskaplig artikel* inom något av ämnesområdena *ledarskap i klassrummet, handledning i klassrummet eller kommunikation i klassrummet*. Artikeln ska behandla/använda något eller några av begreppen i relation till en ledarskapsproblematik i klassrummet. Artikeln kommer du sedan att använda i examinationen i syfte att utvidga ditt perspektiv och din förståelse för företeelserna ledarskap, kommunikation och handledning i klassrummet. Ni som är vana läsare av vetenskapsartiklar kan studera relevanta aktuella avhandlingar istället.

Analys av en film, alternativt en klassrumsobservation, ur litteraturlistan

Välj en av *filmerna ur litteraturlistan*. *Analysera en passande sekvens ur filmen* utifrån ett ledarskapsperspektiv. Om du inte vill analysera film gör du alternativt en klassrumsobservation av en annan lärare och analyserar en sekvens ur den. Detta är en förberedelse inför din examinationsuppgift.

Kursträff 3, 18-19/3: Analys av ledarskap och handledning i undervisningen

Vid denna kursträff ligger fokus på att förstå handledning och ledarskap på djupet. Vi kommer att arbeta med rollspel och ni kommer att gemensamt diskutera era egna ledarskapsanalyser.

Examination: Skriftlig hemtentamen (STN1, 6,5 hp, U-VG)

Kursen examineras i sin helhet genom en skriftlig hemtentamen (STN1: Skriftlig tentamen, 6,5 hp, U-V) och en ämnesdidaktisk uppgift med seminarium (MRE1: Seminarium med skriftligt underlag, ämnesdidaktik 1 hp, U-G).

Denna examination är STN1, 6,5 hp. Syftet är att synliggöra kunskaper (lärandet) utifrån kursens mål, se nedan, och på så sätt sammanfatta kursens innehåll.

Förväntade studieresultat som ska examineras:

- beskriva, analysera och kritiskt granska lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska och sociala processer.
- kritiskt granska det egna ledarskapet i förhållande till skolans ramfaktorer och elevers lärande och kunskapsutveckling med observation som metod.
- beskriva och kritiskt granska strategier för handledning av elevers lärande och kunskapsutveckling inom det egna ämnesområdet.

- beskriva och identifiera kommunikationsmönster mellan lärare och elev.

Datum för examination: Inlämning av hemtentamen senast **31 mars 2019** i Lisam, mappen Inlämningar, Examinationsuppgift.

Examinationsuppgift

I båda delarna ska du koppla ihop reflektioner med relevant kurslitteratur. Använd teorier och begrepp från litteraturen som utgångspunkt i din analys och i dina resonemang. Uppgiften är uppdelad i nedanstående två delar:

Del 1: Observation och analys av ledarskap.

Utgångspunkt för del 1 är två filmer om ledarskap: 1) En film från en filmad lärare (finns i litteraturlistan) och 2) film på dig själv när du undervisar.

I båda filmerna ska du observera, beskriva och analysera ledarskap och kommunikation som företeelse. Du relaterar dina filmanalyser till undervisningens didaktiska och sociala processer. Du kan till exempel tänka på vilka möjligheter som det observerade ledarskapet av en annan lärares ledarskap och ditt eget ledarskap erbjuder och vilka hinder ledarskapet kan medföra för elevernas lärande. Du identifierar och dokumenterar också kommunikationsmönster mellan lärare och elev och beskriver i din text de kommunikationsmönster du identifierat.

Analysen innebär en *kritisk granskning av ditt eget ledarskap (din egen film) och av en annan lärares ledarskap*, där du relaterar detta till undervisningens didaktiska och sociala processer, kommunikation samt skolans ramfaktorer.

I din text ska du referera till din "egen" internationella artikel samt till annan relevant kurslitteratur, inklusive artiklar om ledarskap, och till aktuella styrdokument.

Del 2: En reflekterande text om handledning

I den andra delen av examinationsuppgiften ligger fokus på handledning.

Du *reflekterar över förekommande handledningsstrategier* inom ditt eget ämnesområde och granskar dessa kritiskt i relation till elevers lärande. I din analys ska du göra kopplingar mellan teorier och begrepp i kurslitteraturen och erfarenheter från din egen praktik.

Inlämning av examinationsuppgift

Du lämnar in en *skriftlig* rapport som behandlar delarna 1 och 2 ovan. **Inlämning sker senast den 31 mars 2019**, på Lisam i mappen Inlämningar, Examinationsuppgift.

Ladda upp examinationen, bifoga även ditt observationschema. **Använd rikligt med referenser till kurslitteraturen i din text, framför allt till den obligatoriska litteraturen.** Använd något av de vedertagna referenssystemen (APA, Harvard, Oxford).

Omfattning: max 3500 ord, exklusive referenslista.

Hemtentamen i dess helhet bedöms enligt en tregradig betygsskala med betyget Underkänd (U), Godkänd (G) eller Väl godkänd (VG). Betyg meddelas efter 12 arbetsdagar från examinationen.

Bedömningsgrunder för hemtentamen

Kursmål	Godkänd	Väl Godkänd Obs: Givet att nivå G är uppfyllt.	Underkänd
- beskriva, analysera och kritiskt granska lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska processer.	<p>Studenten kan på <i>grundläggande nivå, med förhållandevis tydligt sammanhang</i>, beskriva och analysera lärarens ledarskap i relation till undervisningens didaktiska processer.</p> <p>Studenten kan på <i>grundläggande nivå, med förhållandevis tydligt sammanhang</i>, kritiskt granska lärarens ledarskap i relation till undervisningens didaktiska och sociala processer.</p> <p>Beskrivning och analys förankras med referenser till kurslitteraturen.</p>	<p>Studenten kan <i>självständigt, ingående och nyanserat samt fördjupat</i> beskriva och analysera lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska processer.</p> <p>Studenten kan <i>självständigt, ingående, nyanserat och fördjupat</i> kritiskt granska lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska processer.</p>	<p>Att inte uppfylla kriterierna för G innebär att man blir underkänd.</p> <p>Examinationsuppgiften visar att studenten i mycket hög grad har <i>missförstått</i> uppgiften eller <i>inte behandlat delar av kursinnehållet</i> därmed har kraven för betyget G inte uppnåtts vilket leder till omexamination.</p>
- kritiskt granska det egna ledarskapet i förhållande till skolans ramfaktorer och elevers lärande och kunskapsutveckling med observation som metod.	<p>Studenten kan på <i>grundläggande nivå, med förhållandevis tydligt sammanhang</i>, kritiskt granska det egna ledarskapet i förhållande till skolans ramfaktorer och elevers lärande och kunskapsutveckling. Studenten använder observationsmetoden på ett tillförlitligt sätt.</p>	<p>Studenten kan <i>självständigt, ingående och nyanserat samt fördjupat</i> kritiskt granska det egna ledarskapet i förhållande till skolans ramfaktorer och elevers lärande och kunskapsutveckling. Studenten använder observationsmetoden på ett trovärdigt sätt.</p>	<p>Examinationstexten visar <i>stora brister och oklarheter i språkbehandlingen</i> i relation till svenska skrivregler.</p> <p>Olika typer av <i>fusk</i>, ex. <i>plagiat</i> leder också till betyget Underkänt.</p>
- beskriva och kritiskt granska strategier för handledning av elevers lärande och kunskapsutveckling inom det egna ämnesområdet.	<p>Studenten kan på <i>grundläggande nivå, med förhållandevis tydligt sammanhang</i> dels beskriva, dels kritiskt granska strategier för handledning av elevers lärande och kunskapsutveckling inom det egna ämnesområdet.</p>	<p>Studenten kan <i>självständigt, ingående och nyanserat samt fördjupat</i> dels beskriva, dels kritiskt granska strategier för handledning av elevers lärande och kunskapsutveckling inom det egna ämnesområdet.</p>	
- beskriva och identifiera kommunikationsmönster mellan lärare och elev.	<p>Studenten kan på <i>grundläggande nivå, med förhållandevis tydligt sammanhang</i> identifiera och beskriva kommunikationsmönster mellan lärare och elev.</p>	<p>Studenten kan <i>självständigt, ingående och nyanserat samt fördjupat</i> identifiera och beskriva kommunikationsmönster mellan lärare och elev.</p>	

Krav på språk och formalia i examinationsuppgiften: Språket följer svenska skrivregler. Referenshantering är korrekt enligt vedertaget referenssystem (APA, Harvard, Oxford). Litteraturlistan är i stort sett utan anmärkning.

De studerande som erhåller betyget Godkänd eller Väl godkänd på tentamen har därmed skrivit klart uppgiften. Det är inte möjligt för studerande som fått betyget G att skriva om tentamen för att kunna få VG.

Omexamination

Det ges två tillfällen för omexamination:

- 1) Inlämning senast fredagen den 24 maj senast kl 17.00.
- 2) Inlämning senast fredagen den 30 augusti kl 17.00.

Kursutvärdering

Utvärdering av kursen sker efter kursen slut via det elektroniska kursutvärderingssystemet *Evaluate*. Du får ett mail när det är dags att utvärdera kursen. Det är viktigt att du tar ditt ansvar och utvärderar kursen eftersom resultatet behandlas och används också på fakultetsnivå och i allmänna utbildningsutvärderingar. Av den anledningen är det viktigt att svarsfrekvensen är hög.

Policy rörande fusk och plagiat

På senare år har det inom Lärarprogrammets olika delar lagts ökad vikt vid vetenskapligt skrivande. Uppsats- och rapportskrivande återkommer därför som ett centralt moment i många kurser. Tyvärr har det parallellt med denna utveckling också skett en ökning av antalet fall av uppsatsplagiat, både inom universitetet och i skolan, vilket bland annat kan hänföras till tillgängligheten av olika former av hemsidor och färdiga uppsatser på Internet.¹

Den definition av fusk och plagiat som Linköpings universitets disciplinnämnd utgår ifrån finns i Högskoleförordningen (10 kap.1 §):

Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som

1. med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när studieprestation annars skall bedömas . . .²

Enligt Hult och Hult är alltså fusk och plagiat en medveten handling, men det finns däremot inga objektiva kriterier för vad som räknas som sådant. Det beror helt enkelt på i vilket sammanhang denna handling företagits, och vilka instruktioner läraren gett.³

¹ Se t.ex. DN 2005-06-07, www.dn.se/DNet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=424862, 2005-06-08; *Lärarnas tidning* nr. 16 2005.

² Citerat i Hult, Åsa och Håkan Hult. 2003. *Att fuska och plagiera – ett sätt att leva eller ett sätt att överleva?* CUL-rapporter nr. 6. Linköping: Linköpings universitet, s. 11.

³ Hult och Hult 2003 s. 11.

När vi på lärarutbildningen ska bedöma vad som är plagiat utgår vi från vad universitetets disciplinnämnd bedömt vara plagiat i några tidigare fall, och det visar sig att detta stämmer väl överens med vad lärare och studenter vid universitetet anser vara plagiat/fusk.⁴ Givet ovanstående definition av fusk och plagiat kan säkert många ”snedsteg” vara gränsfall, men i följande stycke räknar vi upp de handlingar som vi anser bryter mot vetenskaplig kod såväl som universitetets regelverk.

Ett plagiat är något som studenten 1. *inte har skrivit själv*, utan som har tagits från någon annan författare – antingen genom att skriva av eller att kopiera från en källa, t.ex. en bok, artikel eller hemsida – och som 2. *saknar en ordentlig källhänvisning* som visar var det avskrivna/kopierade har sitt ursprung. Det står naturligtvis studenten fritt att referera och citera källor – det ska man göra i en vetenskaplig uppsats – men det måste klart framgå vilka dessa källor är. Studenten måste ge originalkällorna erkännande för den information som de står för. Nu ska detta inte överdrivas genom att ha en not eller parentes efter varje ord eller mening, utan man kan samla ihop flera källhänvisningar i samma not/parentes efter ett kortare avsnitt. Dock ska man alltid ha en källhänvisning med sidor direkt efter ett citat.

Långa stycken av en *hemtentamen/upsats* utan källhänvisningar leder till misstanke om plagiat, t.ex. att uppsatsen skulle vara tagen från någon databas på Internet. Bland de uppsatser som blivit fälda för plagiat i disciplinnämnden kan man notera att där nästan helt saknas källhänvisningar, och de få som finns är ofta vilseledande, d.v.s. de leder till fel källor. Som verktyg för att komma tillrätta med plagiat använder vi oss i vissa kurser av databasen URKUND, till vilken studenten ska skicka sin examinations- och/eller fördjupningsuppgift.⁵ Denna nättjänst kan dock inte svara på om en text är plagierad eller ej, men visar på delar av texten som bör kontrolleras för att kunna avgöra om det rör sig om plagiat.

Kunskapssyn, lärande och didaktik

Till sist kan det vara på sin plats att koppla frågan om fusk och plagiat till kunskapssyn och lärande. Plagiat är ett uttryck för att studenten fokuserar på att klara kurser och få betyg på ett felaktigt sätt. För den student som i första hand vill *lära sig* blir examinationstillfället ett lärtillfälle.⁶ För alla studenter – och kanske speciellt blivande lärare – bör bildning gå före utbildning, och sett från den synvinkeln är själva *skrivprocessen* något av det mest lärorika man kan ägna sig åt.

Ökningen av uppsatsplagiat i skolan ställer också nya krav på dem som läser på Lärarprogrammet. Mycket talar för att dagens och framtidens lärare behöver vara kompetenta användare av informations och kommunikationsteknik och dessutom goda vetenskapliga skribenter och stilister, bl.a. för att kunna känna igen och stävja olika former av plagiat. Men lärare behöver även omfatta och förmedla en kunskapssyn där skrivande som process och lärtillfälle betonas.

På bibliotekets hemsida finns ett självtest. Där kan du kontrollera att du inte har plagierat någon annan. Det finns i Självstudieguiden: <http://noplagiat.bibl.liu.se/>

⁴ Se Hult och Hult 2003 s. 29, 33.

⁵ URKUND är en skandinavisk databas och nättjänst för att motverka plagiat som har utvecklats i samarbete med pedagogiska institutionen vid Uppsala universitet. För mer information, se www.orkund.se.

⁶ Hult och Hult 2003 s. 17.

Vad händer vid fusk?

Misstanke om fuskförsök anmäls till universitetets rektor och ärendet behandlas i universitetets disciplinnämnd. Nämnden består av universitetets rektor, en lagfaren ledamot, en lärarrepresentant och två studeranderepresentanter.

En varning eller avstängning från undervisning och examination i upp till sex månader kan bli följden av fuskförsök. Den vanligast utdömda påföljden är två månaders avstängning.

Vid beslut om avstängning meddelas berörda institutioner inom Linköpings Universitet och CSN. Avstängning gäller från och med den dag då beslutet tas.

Universitetet ser lika allvarligt på fusk vid laboration, hemtentamen, uppsatsskrivning etcetera, som på fusk vid skriftlig tentamen.

Bilaga 1: Flödesschema

Helfartsstudenternas schema för kursen 9KPA08, vt 2019

Datum ÅÅ-MM-DD	Fr kl TT:M M	Till kl TT:M M	Lokal	Innehåll	Att läsa/göra till angivet datum
Vecka 5					
Campusförlagd dag					
2019-01-31	10.15	12.00		Kursstart Introduktion till kursen. Genomgång av uppgifter i kursen samt examinationsuppgiften.	Studera Studiehandledningen
	12.00	13.15		Lunch	
	13.15	15.00		Anja Thorsten föreläser om kommunikation och retorik	Läs Jenssen (2012) och Gunnarsson (2012)
	15.15	17.00		Marcus Samuelsson föreläser om ledarskap	
Att genomföra under tiden: 2018-02-01 ----- 2018-02-25	<ul style="list-style-type: none"> - Gruppen planerar lektion inför avatarsimuleringen (Kursuppgift 1) - Du och gruppen färdigställer begreppsanalysuppgiften och ert kapitel från Stensmo (Kursupp 2). - Du färdigställer några frågor om ledarskap och kommunikation (Kursupp3). - Du färdigställer din ämnesdidaktiska uppgift. (Kursuppgift 4) - Fundera över hur du skulle kunna observera ditt eget ledarskap och kommunikationsmönster (Se kursuppgift 5). Medtag förslag på detta till träffen den 27/2. 				Läs relevant obligatorisk litteratur. Gruppuppgift Stensmo, C. (2008). <i>Ledarskap i klassrummet</i> : Gr1 kap 2 Gr2 kap 3 Gr3 kap 4 Gr4 kap 5 Gr5 kap 6 Gr6 kap 7
Vecka 9					
Campusförlagda dagar					
2019-02-26	9.00	10.00		Gruppmötestid	Förbered presentation av Stensmo.
	10.15	12.00		Seminarium Redovisning av Stensmo	Respektive gruppen gör en Powepoint presentation på 15-20 min. Ladda upp Ppt i Lisam Samarbetsyta
	12.00	13.15		Lunch	
	13.15	15.00		Camilla Prytz föreläser om handledning och ledarskap.	Studera litteraturen om handledning och ledarskap
	15.15	17.00		Ämnesdidaktiskt seminarium med respektive ämnesdidaktiker. Du redovisar och diskuterar din ämnesdidaktiska uppgift.	Medtag ämnesdidaktisk kursuppgift till seminariet. Din ämnesdidaktiska uppgift hittar du i Lisam. Ladda upp din ÄD-uppgift i Lisam senast en vecka efter ÄD-seminariet
2019-02-27	8.15	9.00		Anja ger introduktion om Avatarer.	Medtag förberedelserna inför Avataruppgiften.

<i>Datum</i> ÅÅ-MM-DD	<i>Fr kl</i> TT:M M	<i>Till kl</i> TT:M M	<i>Lokal</i>	<i>Innehåll</i>	<i>Att läsa/göra till angivet datum</i>
				Grupperna får se över sin planering.	
	9.15	12.00		Grupp A: Seminarium med Camilla om observation och ledarskap. Grupp B: Avatarer och gruppdiskussioner	Camillas seminarium: Medtag din begreppsanalys om ledarskap (kursuppgift 2) och din idé för hur du kan observera ledarskap. Avatarer och gruppdiskussioner: Medtag lektionsplaneringen (kursuppgift 1) och dina frågor (kursuppgift 3) till gruppdiskussionen.
	12.00	13.15		Lunch	
	13.15	16.00		Grupp A: Avatarer och gruppdiskussioner. Grupp B: Seminarium med Camilla om observation.	Se ovan.
Att genomföra under tiden: 2018-02-28 ----- 2018-03-17	<ul style="list-style-type: none"> - Genomför och analysera film (kursuppgift 5) - Börja sök efter vetenskaplig artikel. - Ev studera film. 				Relevant obligatorisk litteratur och relevanta filmer.
Vecka 12	Campusförlagda dagar				
2019-03-18	10.15	12.00		Diskussion och rollspel runt handledning.	Lauvås & Handal (2015)
	12.00	13.00		Lunch	
	13.00	14.00		Diskussion och rollspel runt handledning.	
	14.00	17.00	6 grupprum	Presentation av en sekvens (på några minuter) med tillhörande preliminär analys av din film om ditt eget ledarskap och kommunikation i klassrummet. Du ger muntlig återkoppling till en annan students presentation.	Uppgift 5. Medtag dator och din inspelade film samt din preliminära analys. Smågruppsarbete
2019-03-19	10.00	12.00	S10 Grupp- rum 6st	Presentation av en sekvens med tillhörande preliminär analys av din film om ditt eget ledarskap och kommunikation i klassrummet. Du ger återkoppling muntligt till en annan students presentation.	Uppgift 5. Smågruppsarbete

<i>Datum</i> ÅÅ-MM-DD	<i>Fr kl</i> TT:M M	<i>Till kl</i> TT:M M	<i>Lokal</i>	<i>Innehåll</i>	<i>Att läsa/göra till angivet datum</i>
	12.00	13.00		Lunch	
	13.00	15.00	S10 Grupp- rum 6st	Fortsättning av Presentation av en sekvens med tillhörande preliminär analys av din film om ditt eget ledarskap och kommunikation i klassrummet. Du ger återkoppling muntligt till en annan students presentation. Smågrupperna väljer en kort sekvens ur en av filmerna och visar den till helgruppen. Smågruppen/gruppen problematiserar och diskuterar centrala aspekter ur sekvensen.	Uppgift 5. Smågruppsarbete
Att genomföra under tiden	Du arbetar med examinationsuppgiften. Du läser en vetenskaplig artikel och studerar film med undervisande lärare.			Du fördjupar dig i relevant litteratur.	
2019-03-31				Inlämning av skriftlig examination, hemtentamen	Lisam Inlämningar
Betygsregistrering sker 12 arbetsdagar efter examinationen.					

Bilaga 2: Litteraturlista

Litteraturlista: Att leda och handleda didaktiska processer 7,5 hp (9KPA08)

Ledarskap och handledning

Berg, G., Sundh, F. & Wede, C. (red.) (2012). *Lärare som ledare: i och utanför klassrummet*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Lauvås, P. & Handal, G. (2015). *Handledning och praktisk yrkest teori*. Del 2, 3 och 4. Lund: Studentlitteratur.

Stensmo, C. (2008). *Ledarskap i klassrummet*. (2., [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur. Kapitel: 2-7.

Kommunikation

Gunnarsson, H. (2012). *Lärarens retorik: Om tal och samtal i läraryrket*. Kapitel: 1-14.

Jensen, Mikael (2012). *Kommunikation i klassrummet*. Danmark: Studentlitteratur.

Metod

Carlström, I & Carlström Hagman L-P (2006). *Metodik för utvecklingsarbete & utvärdering*. Studentlitteratur AB. Kap. Observation.

Eriksson, L.T. (2018). *Kritiskt tänkande*. Malmö: Liber.

Allmändidaktik

Hansén, S. & Forsman, L. (red.) (2011). *Allmändidaktik: vetenskap för lärare*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Artiklar

Wubbels, T. (2011). An International Perspective on Classroom Management: What Should Prospective Teachers Learn? *Teaching Education*, 22, 113–131.

Samuelsson, M., & Collnerud, G. & Ragemalm (2016). Simuleringar tränar förmågan att leda klassrummet. Källa: <https://www.liu.se/uv/lararummet/venue/simuleringar-tranar-formagan-att-leda-klassrummet?l=sv>

Samuelsson, M., & Collnerud, G. (2015). Dilemma eller evidens? Hur tänker lärarstudenter kring klassrumsledarskap? Källa: <http://www.researchgate.net/publication/285594722>

Utöver denna artikel tillkommer **en egen vald internationell vetenskaplig artikel** inom områdena classroom management/leadership eller communication in classroom eller tutorial. Du kan t ex använda databasen EBSCOhost eller ERIC när du söker efter intressanta artiklar.

Välj en av filmerna för analys av en annan lärares ledarskap och kommunikation

Att undervisa i läsförståelsestrategier. Från teori till praktik...

<http://www.youtube.com/watch?v=PG2InFmQljA>

Reciprocal Teaching. Mount Saint Mary College.

<https://www.youtube.com/watch?v=TPVqXbbJZ54>

Styrdokument

Läroplan för grundskolan, Lgr 11 (2011). Stockholm: Utbildningsdepartementet
www.skolverket.se

Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskolan, reviderad 2017, Gy11. Stockholm: Skolverket. www.skolverket.se

Skollag 2010:800. www.skolverket.se

Skolverket (2011). Allmänna råd. Planering och genomförande av undervisningen: för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Stockholm: Skolverket.

Frivillig vidare läsning

Kindeberg, T. (2011). *Pedagogisk retorik: den muntliga relationen i undervisningen*. (1. utg.) Stockholm: Natur & kultur.

Larsson, M & Lindén, J (2005). *Handledning – perspektiv och erfarenheter*. Lund: Studentlitteratur.

Sigrell, A. (2008). *Retorik för lärare: konsten att välja språk konstruktivt*. Åstorp: Retorikförlaget.

Stensmo, C. (2000). *Ledarstilar i klassrummet*. Lund: Studentlitteratur. Kapitel:1-8.

Radioprogram

Lärarummet (2016). Radioprogram (30 min). *Att vara lärare är ett ledarskap*.

Adress:<http://urskola.se/Produkter/192769-Lararummet-Att-vara-larare-ar-ett-ledarskap>

Bilaga 3: Ämnesdidaktiker

Ämnesdidaktiker i KPU/VAL/ULV vt-19

Matematik, Peter Frejd
peter.frejd@liu.se

Matematik, grundläggande färdigheter, Pether Sundström
pether.sundstrom@liu.se

Naturvetenskapliga ämnen och teknik, Lars Björklund
lars.bjorklund@liu.se

Svenska, Suzanne Parmenius Swärd
suzanne.parmenius-sward@liu.se

Moderna språk, Thomas Svensk
thomas.w.svensk@bredband.net

Samhällsvetenskapliga ämnen+ek, fi, ps, Agneta Grönlund
agneta.gronlund@liu.se

Slöjd och estetisk verksamhet, huvudansvarig Ingrid Bergqvist,
ingrid.bergqvist@liu.se

Trä- och metallslöjd, Bo Hinnerson, Ulf Härdner
bo.hinnerson@liu.se
ulf.hardner@liu.se

Textilslöjd, Ingrid Bergqvist
ingrid.bergqvist@liu.se

Idrott och hälsa, Tove Johansson
tove.johansson@liu.se

Musik och bild, Margaretha Grahn
margaretha.grahn@liu.se

